

AVUKSI OMAISILLE

Surusta en tiennyt
mitään,
tuskasta en tiennyt
mitään
en siitä, mitä on
pohjaton kaipaus.

Uskoin ihmisen voimiin,
luotin elämän kulkuun,
sen syihin ja seurauksiin.

Nyt olen sanaton.

(Maija ja Aino Tanhua)

Tiedät paremmin kuin kukaan, miten köyhiä sanat ovat.

Haluamme silti sanoa, että olemme mukana surussasi ja toivomme sinulle voimia.

Olemme koonneet tähän esitteeseen tietoa. Se voi antaa joitakin vastauksia mielessäsi oleviin kysymyksiin.

OHJEITA VAINAJAN OMAISILLE

tai muille läheisille

Lapin sairaanhoitopiirin ky, LKS/Patologian osasto

Toivomme, että seuraavista tiedoista on apua omaisenne kuoleman aiheuttamissa käytännön kysymyksissä ja toimissa. Omaistanne hoitaneen osaston henkilökunta on valmis antamaan lisätietoja ja opastusta.

Tieto kuolemasta

Kuolintieto lähetetään virkateitse maistraattiin rekisteröitäväksi väestötietojärjestelmään, josta tieto välittyy esim. seurakuntaan, Kelan toimistoon, useimpiin pankkeihin jne. **Rekisteröinnin tapahduttua voitte hoitaa virasto- ja pankkiasioita rekisteri-viranomaiselta (seurakunta, maistraatti) saatavalla vainajan virkatodistuksella (todistus, jossa on tieto kuolemasta). Lääkärin kirjoittamaa hautauslupaa / kuolintodistusta ette tarvitse em. asioiden hoitoon.**

Vainajan säilytys ja omaisille näyttö

Vainaja siirretään vuodeosastolta 00-kerrokseen patologian osastolle, jonka jäähyväishuoneessa voitte käydä katsomassa vainajaa, joko ennen vainajan poisvientiä tai sen yhteydessä. Vainajan näyttöaika on **sovittava etukäteen** päällekkäisyyksien välttämiseksi patologian osaston kanssa. Puh: **016- 328 4800**

Hautauslupa

Hautauslupa tarvitaan hautajaisten järjestämistä varten. Läheistänne hoitanut lääkäri kirjoittaa hautausluvan, mikäli kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviin tutkimuksiin ei ole aihetta, muussa tapauksessa hautauslupa kirjoitetaan näiden tutkimusten jälkeen. Hautauslupa luovutetaan vainajan luovutuksen yhteydessä. Omainen tai omaisen toimeksiannosta hautaustoimisto toimittaa hautausluvan siihen seurakuntaan, johon vainaja haudataan tai krematoriin pitäjälle hautaustavasta riippuen.

Kuolintodistus

Kuolintodistuksesta selviää vainajan kuolinsyy ja se kirjoitetaan vasta kaikkien kuolemansyyn selvittämisen edellyttämien laboratorio- ym. tutkimusten valmistuttua. Tähän voi toisinaan kulua jopa kuukausia. **Kuolintodistusta ei tarvita viranomaisten kanssa asioitaessa.**

Ruumiinavaus

Mikäli vainajalle tehdään lääketieteellinen ruumiinavaus, tapahtuu se vainajan omaisten kirjallisella luvalla tai puhelimitse annetulla suullisella luvalla. Jos omainen kieltäytyy, ei avauksia voida tehdä. Oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus tehdään viranomaisen määräyksestä, joten omaiset eivät voi kieltää avauksen suorittamista.

Jos vainajalle **ei tehdä** ruumiinavausta

Hautausluvan, kuolintodistuksen ja ilmoitus kuolemasta väestörekisteriin -lomakkeen kirjoittaa aina hoitanut lääkäri. Jos potilas kuolee muualla kuin LKS:ssa ja tuodaan säilytykseen patologian osastolle ja mikäli vainajalle ei tehdä ruumiinavausta, hautausluvan ja kuolintodistuksen kirjoittaa vainajan kuoleman todennut tai vainajaa hoitanut lääkäri. Hautauslupa toimitetaan osastolta patologian osastolle mahdollisimman pian. Kuolinsyytä voitte tiedustella hoitaneelta lääkäriltä. Hautauksen voitte sopia heti.

Jos vainajalle tehdään lääketieteellinen (Lt) ruumiinavaus

Vainajalle tehdään lääketieteellinen ruumiinavaus , jos vainajan oireet ennen kuolemaa vaativat selvittämistä tai jos tunnettujen tautien keskinäinen merkitys kuolemalle on epäselvä. Omaiset voivat tiedustella avauspäivää Lapin keskussairaalan patologian osastolta puh: **016 – 328 4800** ma – pe klo: 7.00 – 15.00.

Hautaus on sovittava tapahtuvaksi vasta avauksen jälkeen, **hautausjärjestelyt** voitte aloittaa jo ennen kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviä tutkimuksia. Kaikista lääketieteellisen ruumiinavauksen kustannuksista vastaa kunta.

Ruumiinavauksen tehnyt patologi kirjoittaa hautausluvan, joka annetaan vainajan luovutuksen yhteydessä hautaamisesta huolehtivalle. Lähettävä lääkäri kirjoittaa kuolintodistuksen. Kuolinsyytä voitte tiedustella hoitaneelta lääkäriltä. Jos omainen haluaa tarkempia tietoja vainajan kuolinsyyn selvityksestä, on hänen pyydettävä niitä kirjallisesti. Vapaamuotoinen kirjallinen hakemus lähetetään os. Lapin sairaanhoitopiiri/potilaskertomusarkisto PL 8041 96101 ROVANIEMI.

Jos lääketieteellinen ruumiinavaus joudutaan siirtämään siinä ilmenneiden löydösten vuoksi oikeuslääketieteelliseksi avaukseksi, lähettävä osasto ilmoittaa viipymättä omaisille tapahtuneesta muutoksesta.

Jos vainajalle tehdään oikeuslääketieteellinen (Olt) ruumiinavaus

Vainajalle tehdään oikeuslääketieteellinen tutkimus kuolemansyyn selvittämiseksi silloin, kun kuoleman ei tiedetä johtuneen sairaudesta tai kuoleman syynä on ollut esim. tapaturma, hoitotoimenpide tai kuolema on muuten tapahtunut yllättävästi. Kaikista Olt-tutkimusten kustannuksista ja kuljettamisesta tutkimuspaikalle Ouluun vastaa valtio.

Omaisten yhteydenotot ja asiakirjoja koskevat tiedustelut: **Oikeuslääkärin toimisto**
puh. 029 524 8013 (arkisin klo 8-16)

Hautaus on sovittava tapahtuvaksi vasta avauksen jälkeen, hautausjärjestelyt voitte aloittaa jo ennen kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviä tutkimuksia.

Ruumiinavauksen tehnyt oikeuslääkäri kirjoittaa hautausluvan, joka toimitetaan vainajan mukana hautaamisesta huolehtivalle. Ruumiinavauksen suorittanut oikeuslääkäri voi antaa pyydettäessä lähimaiselle alustavia tietoja ruumiinavauksen tuloksista puhelimitse. Kuolinsyytä voitte tiedustella oikeuslääkäriltä puh. **029 524 8013** (arkisin klo 8-16)

Vainajan säilytys ja hakeminen patologian osastolta

Vainajan haku aika on sovittava etukäteen päällekkäisyyksien välttämiseksi patologian osaston kanssa. Puh: **016-328 4800**.

Omaiset voivat hakea vainajan joko itse tai antaa sen hautaustoimiston tehtäväksi. Hautauslaitaisuuden järjestämisestä ja muista käytännön asioista saatte neuvoja kirkkoherranvirastosta tai maistraatista, Rovaniemen seurakunnassa hauta- ja puistotoimistosta ja päivystävältä papilta. Hautaustoimistot palvelevat teitä kaikissa hautajaisasioissa. Patologian palveluhinnastossa on vainajansäilytysmaksu, jolloin yli neljän (4) viikon säilytyksestä peritään omaisilta maksu, se on ylimeneviltä päiviltä 10 €/vrk.

Vainajan omaisuuden noutaminen sairaalasta

Vainajan arvoesineet ja vaatteet luovutetaan vuodeosastolta omaisille, tai heidän valtuuttamalle hautaustoimiston edustajalle.

Sairaalan ulko-puolelta tuotujen vainajien henkilökohtaisia tavaroita voitte tiedustella poliisilaitokselta puh: **029 548 0141, Hallituskatu 3 B, 96100 ROVANIEMI** tai LKS:n patologian osastolta.

Sairaalapastori

Sairaalapastoriin saatte yhteyden vuodeosaston henkilökunnan tai sairaalan keskuksen kautta puh: **016 – 3281**.

Sosiaalityöntekijä

Sosiaalityöntekijän puoleen voitte kääntyä vainajaa koskevissa asioissa, esim. maksuvaikeudet, varaton vainaja, etuudet. Yhteyden sosiaalityöntekijään saatte sen vuodeosaston välityksellä, jolla potilas oli hoidettavana tai sairaalan keskuksen kautta puh: **016 – 3281**.

Kaikki edellä mainitut ohjeet, neuvottelut, toimenpiteet ja ruumiinavaus ovat maksuttomia. Erityiset, vakuutusyhtiöille menevät, kuolintodistukset (voidaan periä maksu) kirjoittaa hoitanut lääkäri tai oikeuslääkäri.

Hautausavustus

Varattomilla kuolinpesillä voi olla mahdollisuus saada taloudellista tukea hautauskustannuksiin vainajan kotikunnan sosiaalitoimistosta. Kela ei myönnä hautausavustusta. Liikenne- ja tapaturmavakuutuslakeihin, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakiin ja sotilasvammalakiin voi sisältyä hautausavustus. Lisäksi omaiset voivat tarkistaa onko esim. ammattiliitoilla jäsenten perheille myönnettäviä hautausavustuksia.

Perhe-eläke

Perhe-eläkkeestä saatte tietoa Kelan paikallistoimistoista.

MITÄ ASIOITA ON MUISTETTAVA, KUN OMAINEN KUOLEE?

- Sairaala tai hoitolaitos välittää hoidossaan olevan potilaan kuolemasta automaattisesti tiedon Väestörekisterikeskukseen. Sieltä se välittyy esim. Kelaan ja eläkelaitoksiin. Jos kuolema sattuu äkillisesti muualla, on omaisen syytä ilmoittaa asiasta poliisille, joka huolehtii tarvittaessa kuolinsyyn selvittämisen ja tiedon välittämisen Väestörekisterikeskukseen, jos poliisi ei ole käynyt paikalla jo aiemmin.
- Kelaan on kuitenkin hyvä ilmoittaa omaisen kuolemasta, varsinkin, jos hän sai Kelan eläkettä. Kelan eläke maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana eläkkeensaaja on kuollut. Kelan toimistosta saa neuvoja perhe-eläkkeen hakemiseksi.
- Ilmoitus pankkiin, jotta turvataan tilin ja tallelokeron oikea käyttö ja mahdollisesti kuoleman jälkeen liikaa maksettujen eläkkeiden palauttaminen.
- Ilmoitus postiin, jotta kirjeet ja muu posti ohjataan kuolinpesän hoitajalle (yleensä leskelle).
- ilmoitus vakuutusyhtiölle, jos vainajalla on henkivakuutus tai muu vakuutus.
- Ilmoitus työnantajalle palkanmaksun lopettamiseksi.
- Perhe-eläkehakemus tehdään joko Kelan tai työeläkelaitosten palvelupisteen kautta. Sekä Kelan että ansioeläkelakien mukaiset perhe-eläkkeet voi hakea samalla hakemuslomakkeella yhdestä paikasta.
- Mahdollinen testamentti annetaan tiedoksi kaikille perillisille.
- Perukirjoitus on pidettävä kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta. Sitä varten tarvitaan aukoton sukuselvitys vainajasta syntymästä kuolemaan saakka sekä kuolinpesän osakkaista virkatodistukset, jotka haetaan kirkkoherranvirastosta ja/tai maistraatista.
- Perukirja jätetään verotoimistoon perintöverojen määräämistä varten kuukauden kuluessa perukirjoitustilaisuudesta.
- Esim. asunnon ja muun omaisuuden vakuutukset siirretään lesken tai perinnönsaajan nimiin.
- Vainajan nimissä olleet sähkö-, vesi- ja jätehuoltosopimukset siirretään lesken tai perinnönsaajan nimiin tai mahdollisesti irtisanotaan, jos asunto jää tyhjilleen.

OHJEISTUS HAETTAESSA TOIMEENTULOTUKEA HAUTAUSKUSTANNUKSIIN:

Vainajan ollessa vähävarainen tai varaton läheisen on hyvä olla yhteydessä vainajan kotikunnan sosiaalitoimistoon **ennen kuin** alkaa suunnitella hautajaisia saadakseen ohjeistusta siihen, miten tilanteessa, juuri siinä kunnassa tulee edetä ja mitä tositteita toimeentulotukihakemuksen liitteeksi tulee toimittaa. Pääsääntöisesti vainajan tilillä olevat varat tulee aina kohdentaa välttämättömiin hautausmenoihin. Mikäli vainaja on varaton ja toimeentulotukioikeus syntyy pesän käytettävissä olevien varojen ja huomioitujen menojen johdosta, on pesän ilmoittajalla mahdollisuus hakea toimeentulotukea välttämättömiin hautauskustannuksiin oman kunnan alueella.

Pääsääntöisesti hautauskulut maksetaan hautauksen jälkeen ja vainajan vähävaraisuuden ollessa kyseessä on hyvä kysyä mahdollisuudesta laskutukseen vasta perukirjoituksen jälkeen, sillä joissakin kunnissa perukirja on liitettävä mukaan haettaessa toimeentulotukea hautauskuluihin. Välttämättöminä hautauskustannuksina huomioidaan *pääsääntöisesti*: arkku + arkkuun huolto, pieni kukkalaite arkun päälle, kuljetukset ja seurakunnan perimät välttämättömät maksut: haudan avaus ja peitto, hautasija sekä mahdollinen kunnostusmaksu.

Toimeentulotukea haettaessa on huomioitava, että kaikki hautajaiskustannukset eivät ole sellaisia, joita toimeentulotukea laskettaessa voidaan ottaa huomioon. Näitä menoja ovat: hautakivi, hautakiven kaiverus, puuristi, vainajan kuljetus haudattavaksi toiselle paikkakunnalle, muistotilaisuudesta tai sanomalehti-ilmoituksesta aiheutuneet kustannukset.

Varattoman pesän ilmoittajaa ohjataan selvittämään ensisijaisesti mahdollisuus maksuttomaan oikeusapuun pesän selvittämisessä.

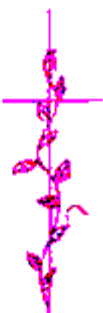
Seurakunnasta saa tietoa vapaista hautapaikoista, vapaista ajankohdista hautajaisia ja mahdollista muistotilaisuutta varten sekä seurakunnan hinnoista.

SEURAAVALLA SIVULLA ON KUNTIEN SOSIAALITOIMISTOJEN JA SEURAKUNTIEN YHTEYSTIETOJA.

Yhteystiedot koottu seurakuntien ja kuntien internet-sivuilta, muutokset mahdollisia

H-MS 03/2019

SEURAKUNTIEN JA SOSIAALITOIMISTOJEN AUKIOLOAJAT JA PUHELINNUMEROT

KUNTA	KIRKKOHERRANVIRASTO	SOSIAALITOIMISTO
ENONTEKIÖ	ma klo. 12 -17 ti klo. 9 - 14 040 770 2073	ma – pe 8 - 11 040 180 3617
INARI	ma – pe 10 -11 040 760 4202	ma – pe 12.30 - 13.30 040 708 5802 tai 040 844 5478
KEMIJÄRVI	ma – pe 8 - 14 0400 810 059 tai 040-867 2703	ma – pe 9 - 10 040 178 4996 tai 040 701 2564
KITTILÄ	ma – pe 8 - 14 040 532 95 93	ma – pe 13 - 14 0400 356 429
KOLARI	ma – pe 8 - 13 040 538 69 43	ma – pe 12 - 13 040 489 5055 tai 0400 120 098
MUONIO	ma klo 10 – 14 ja ke klo 13 – 17 0400 642 949	ma – pe 8 – 16 040 489 5112 tai 040 489 5152
PELLO	ti – to 10 - 14 040 839 9771	ma – pe 10 - 11 040 741 5519 tai 040 581 1254
PELKOSENNIEMI	ma – to 9 - 12 040 184 9300	ma – pe 8 – 16 040 532 0474
POSIO	ma, to klo 9 – 15 ja ti 9 - 17 0400 288 950 tai 0400 288 970	ma – pe 8 – 16 040 801 2377 tai 040 801 2306
RANUA	ma 9 – 15.45 ja ti – ke 9 – 13 010 396 0000	ma – pe 8 – 16 040 519 1737 tai 0400 358 806
ROVANIEMI	ma – ke ja pe 9 – 15 016 33 55 200	ma – pe 9 - 15 016 322 67 01
SALLA	ma – pe 9 – 16 040 354 5619	ma – pe 8 – 16 040 519 4085 tai 040 519 8911
SAVUKOSKI	ma – to 9 – 12 040 184 9300	ma – pe 8 – 16 040 738 4797 tai 040 725 7558
SODANKYLÄ	ma – pe 8 – 16 0400 190 406	ma – pe 9 – 11 0400 694 024
YLITORNIO	ma – pe klo 9 – 11 ja 11.45 – 14 040 521 9384	ma – pe 8 – 16 040 504 9845 tai 040 504 9654